

Arbeids- og
sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Dato: 01.11.2016
Vår ref.: 16-972
Deres ref.: 16/2407-

Høring om forslag til endringer i arbeidsavklaringspenger

Det vises til departementets høringsnotat av 8.7.2016 om forslag til endringer i reglene om arbeidsavklaringspenger.

Finans Norges hovedsynspunkter:

- Forslagene vil samlet sett bidra til å styrke arbeidsinsentivene i ordningen og gi raskere avklaring på stønadsmottakerens arbeidsevne. For at forslagene skal fungere etter sin hensikt er det imidlertid avgjørende at NAV får de nødvendige ressurser til å følge opp den enkelte stønadsmottaker tettere.
- Vi er positive til forslaget om å skjerpe kravet til årsakssammenheng mellom sykdom og nedsatt arbeidsevne.
- Vi støtter forslaget om å stramme inn maksimal varighet for arbeidsavklaringspenger. Det vil bidra til at stønadsperioden brukes mer aktivt og øker motivasjonen til å komme tilbake i arbeid.
- Vi støtter forslagene om tettere oppfølging fra NAV.
- Vi er positive til forslaget om å innføre en karenperiode for mottak av arbeidsavklaringspenger for personer som tidligere har mottatt ytelsen. Det vil bidra til at flere kan bli avklart raskere mot arbeid evt. uføretrygd.
- Økt gradering og utvidet periode i ventetid på arbeid bør evalueres etter en periode for å se om det fungerer etter hensikten.
- Finans Norge støtter forslaget om ny reaksjon ved mindre brudd på aktivitetsplikten.

1. Overordnede synspunkter

Finans Norge mener at forslagene om innstramninger og klargjøringer samlet sett vil bidra å styrke arbeidsinsentivene og gi raskere avklaring på stønadsmottakerens arbeidsevne.

Formålet med arbeidsavklaringspenger er å sikre inntekt mens mottakeren får aktiv behandling, deltar på arbeidsrettet tiltak eller får annen oppfølging med sikte på å skaffe seg eller beholde arbeid. Som departementet peker på i høringsnotatet, er hovedbildet at samlet varighet på arbeidsavklaringspenger ikke er redusert sammenliknet med de tre tidligere ytelsene, slik forutsetningen var da omleggingen ble vedtatt. For at forslagene skal fungere etter sin hensikt er det imidlertid avgjørende at NAV får de nødvendige ressurser til å følge opp den enkelte stønadsmottaker.

2. Kravet til sykdom og nedsatt arbeidsevne

Finans Norge er positiv til forslaget om å skjerpe kravet til årsakssammenheng mellom sykdom og nedsatt arbeidsevne, slik at arbeidsavklaringspenger ikke kan innvilges der den nedsatte arbeidsevnen klart har andre årsaker enn helsemessige. Da unngår man at det innvilges arbeidsavklaringspenger til personer med behov som ikke kan dekkes gjennom ordningen. Vi støtter også forslaget om å opprettholde kravet til minst 50 prosent nedsatt arbeidsevne.

3. Stramme inn maksimal varighet

Vi støtter forslaget om å stramme inn maksimal varighet for arbeidsavklaringspenger. Vår erfaring er at en del arbeidstakere som mottar arbeidsavklaringspenger blir i ordningen som passive trygdemottakere i maksimumsperioden på fire år, for så å gå over på varig uføretrygd. Innstramning i varigheten vil bidra til at stønadperioden brukes mer aktivt og øker motivasjonen til å komme tilbake i arbeid. Når perioden blir kortere er det imidlertid avgjørende at stønadsmottakerne følges opp tettere og mer målrettet enn det som ofte er tilfellet i dag, slik at man unngår passive trygdeløp.

Departementet skisseres ulike modeller for innstramning i varigheten. Finans Norges støtter modell 2 (maksimal varighet på tre år, ingen tidsbegrensning i unntaket, men innstramning i vilkårene for unntak). Dette vil bidra til en raskere avklaring av arbeidsevne samtidig som det ivaretar de som av ulike grunner har behov for å motta ytelsen i en lengre periode, for eksempel personer med kreft som gjennomgår langvarig utredning og behandling.

4. Karensperiode

Finans Norge er positiv til forslaget om å innføre en karensperiode for mottak av arbeidsavklaringspenger på 52 uker for personer som tidligere har mottatt ytelsen før de på nytt kan innvilges arbeidsavklaringspenger. Det vil bidra til at flere kan bli avklart raskere mot arbeid evt. uføretrygd.

5. Tettere oppfølging fra NAV

Hvis de foreslåtte innstramningene skal fungere etter sin hensikt, er det avgjørende at den enkelte stønadsmottaker følges opp tettere om mer målrettet enn det som ofte er tilfellet i dag. Vi støtter derfor forslagene om tettere oppfølging fra NAV, herunder at det skal

fastsettes individuelle oppfølgingspunkter ved innvilgelse av ytelsen. Dette fordrer imidlertid at NAV får de nødvendige ressurser til å følge opp den enkelte stønadsmottaker.

6. Økt gradering

I dag kan mottakere av arbeidsavklaringspenger jobbe inntil 60 prosent uten at ytelsen faller bort, med mulighet til å øke til 80 prosent de siste seks månedene av stønadsløpet.

Departementet foreslår at det skal bli mulig å øke til 80 prosent de siste tolv månedene i stønadsløpet. Vi er usikre på om denne endringen vil ha betydning for endelig arbeidsavklaring. Det kan føre til at stønadsperioden i noen tilfeller blir lengre enn nødvendig. Vi er imidlertid åpne for at dette testes ut som et virkemiddel. Det bør imidlertid evalueres etter en stund for å se om det bidrar til å styrke arbeidsintensivene i ordningen.

7. Utvidelse av perioden med arbeidsavklaringspenger i ventetid på arbeid

Departementet peker i høringsnotatet på at det ofte er vanskelig for NAV å stanse arbeidsavklaringspenger dersom stønadsmottakeren ikke har arbeid eller inntekt. En utvidelse av perioden med arbeidsavklaringspenger mens mottakeren søker arbeid fra tre til seks måneder kan bidra til å avhjelpe denne situasjonen. Samtidig kan det føre til at perioden med arbeidsavklaringspenger i noen tilfeller blir lengre enn det som er nødvendig. En eventuell utvidelse bør derfor evalueres etter en periode for å se om det har den ønskede effekt.

8. Ny reaksjon ved mindre brudd på aktivitetsplikten

Finans Norge støtter forslaget om en ny reaksjon ved brudd på konkrete og pålagte aktivitetsplikter. Departementet foreslår at arbeidsavklaringspenger kan reduseres tilsvarende en dags ytelse ved mindre brudd, som et supplement til dagens ordninger med stans eller bortfall av ytelsen ved mer alvorlige brudd på aktivitetsplikten. Ordningen vil imidlertid bli ressurskrevende for NAV å administrere, og krever at etaten får de nødvendige ressurser til å kunne følge den opp. Det er også viktig at slike reaksjoner gis raskt etter at bruddene har skjedd, og at de ulike NAV-kontorer har en mest mulig ensartet praktisering.

Med vennlig hilsen

Finans Norge

Runa Opdal Kerr
direktør